

Dünyada İlkler

MEHMET BİCİK

Tutku Yayınevi

Mehmet BİCİK

Araştırmacı-Yazar, şair

25 Mart 1975'te Balıkesir'in Bigadiç ilçesinin Kırca Köyünde dünyaya geldi. İlkokulu köyünde, ortaokulu şamlı ve Ilıca'da, liseyi de Balıkesir'de okudu.

Balıkesir Muharrem Hasbi Lisesi'ni bitirdikten sonra S.Ü. Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümüne girdi(1991) . 1992'de Gaziantep Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünü kazandı ve kaydını bu okula aldırdı. 1994-1995 öğretim yılında yatay geçiş yaptığı İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünden 1996'da mezun oldu...

İlk görev yeri olan Giresun şebinkarahisar Lisesi'nde 1996-2000 yılları arasında Tarih Öğretmeni olarak çalıştı. 2000-2001 eğitim-öğretim yılında Balıkesir Sındırgı Büyükdağdere İlköğretim Okulu'nda görev yaptı. 2001 Kasım'ında Balıkesir Burhaniye Lisesi'ne tayin oldu. Burhaniye Lisesi'nde, Burhaniye Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu'nda ve Burhaniye Hacı Mehmet Fevzi Köylü Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde Müdür Yardımcısı olarak görev yaptı. 26 Eylül 2012 tarihinde Burhaniye Atatürk Anadolu Sağlık Meslek Lisesi'nde Okul Müdürü olarak göreve başlayan Bicik, hâlen görevini sürdürüyor.

Tarih ve folklor üzerine araştırmalar yapan, değişik temalarda şiirler yazan Bicik'in, Türk Dünyası Tarih Dergisi, Türk Dünyası Araştırmaları, Türk Edebiyatı, Yesevi, Yeni Defne, Genç Akademi ve Genç Gelişim dergilerinde yazıları ve şiirleri yayınlandı.

Bicik, mahalli Gaziantep Hedef Gazetesi'nde köşe yazıları yazdı.

ESERLERİ

Derleme: Bigadiç Güzellemesi (1996).

Şiir: Bir Sevda Uğruna (2003).

Araştırma: Meşhurların Vasiyetleri (Akis Kitap - 2006).

Bilinmeyen Yönleriyle II. Abdülhamid (Akis Kitap - 2008).

101 Soruda Bilinmeyen Yönleriyle Vahdeddin Hain mi Kahraman mı? (Akis Kitap - 2009).

Vahdettin Hain mi Kahraman mı (Tutku Yayınevi - Ankara 2010).

İçindekiler

Önsöz	18
İlk Adli Tıp	19
İlk Aktör	20
Komedi Oynayan İlk Aktör	21
Filmde Rol Alan İlk Profesyonel Aktör	22
İlk Alkol	23
İlk Anestezi	24
İlk Ansiklopedi	26
İlk Antibiyotik	28
İlk Antiseptik	29
İlk Apandisit (Körbağırsak) Ameliyatı	31
İlk Araba	32
İlk Arkadaş Bulma Bürosu	34
İlk Asansör	35
İlk Asfalt	37
İlk Aspiratör	38
İlk Aspirin	39
İlk Astronot	40
İlk Aşk Şiiri	41
İlk Atlas	43

İlk Atletizm Kulübü	44
İlk Atletizm Pisti	45
Ayın İlk Keşfi	46
Ayda Yürüyen İlk İnsan	47
Aya İnen İlk Uzay Aracı	48
İlk Ayakkabı	49
İlk Ayna	51
İlk Bale	52
İlk Bale Eteği	53
Bale Pabucu Kullanan İlk Koreograf	54
İlk Balon	55
İlk Balta	57
İlk Banyo	58
İlk Baraj	59
İlk Barut	60
İlk Basketbol	61
İlk Bebek Arabası	62
İlk Bebek Kuvözü	63
İlk Benzin İstasyonu	64
İlk Bıçak	65
İlk Bikini	66
İlk Bilgisayar	67
İlk Bisiklet	69
İlk Blucinler	70
İlk Bomba	71
İlk El Bombası	73
İlk Atom Bombası	74

İlk Hidrojen Bombası	76
İlk Boşanma	77
İlk Boya	78
İlk Böbrek Nakli	79
İlk Buhar Makinesi	80
İlk Buharlı Gemi	81
İlk Bulaşık Makinesi	83
İlk Bulmacalar	84
İlk Buzdolabı	85
İlk Buzkırınlar	86
İlk Büfe	87
İlk Büyük Mağaza	88
İlk Cam	89
İlk Cam Silecekler	90
İlk Can Yeleği	91
İlk Cankurtaran	92
İlk Casus Dinleme Aletleri	93
İlk Cd (Kompakt Disk)	94
İlk Cep Telefonu	95
İlk Ceset Yakma Makinesi (Krematör)	96
İlk Cinsel Eğitim	97
İlk Çip	98
İlk Çips Patates	99
İlk Çakmak	100
İlk Çamaşır Makinesi	101
İlk Çamaşır Yıkama Dükkânı	102
İlk Çatal	103

Çayın İlk Ortaya Çıkışı.....	104
İlk Çek.....	105
İlk Seyahat Çeki.....	107
İlk Çekiç.....	108
İlk Çiklet.....	109
İlk Çikolatalar.....	110
İlk Çim Biçme Makinesi.....	112
İlk Çimento.....	113
İlk Çivi.....	114
İlk Çizgi Filmler.....	115
İlk Davullar.....	117
İlk DDT.....	118
İlk Dedektif Öyküsü.....	119
İlk Değirmen.....	120
İlk Demir.....	121
İlk Demir Köprü.....	122
İlk Demiryolu.....	123
Demokrasinin Uygulandığı İlk Yer.....	125
İlk Deniz Feneri.....	126
İlk Denizaltı.....	127
İlk Nükleer Denizaltı.....	128
İlk Dergiler.....	129
İlk Çocuk Dergisi.....	131
İlk Deterjan.....	132
İlk Dikenli Tel.....	133
İlk Dikiş Makinesi.....	134
İlk Dinamit.....	135

İlk Diş Fırçası	136
İlk Diş Hekimliği Okulu	137
İlk Diş Uzmanı	138
İlk Dizel Motor	139
İlk Dizi Film	140
İlk Doğum Kontrol Hapı	141
İlk Doğum Kontrol Kliniği	142
İlk Dolmuş Seferi	143
İlk Domates	144
İlk Dondurma	145
İlk Dondurulmuş Gıda	147
İlk Dövme	148
İlk Düdüklü Tencere	149
İlk Düğme	150
İlk Dürbün	151
İlk Ehliyet (Sürücü Belgesi)	152
İlk Ekmek	154
İlk Ekmek Kızartma Makinesi	156
İlk Elbise Kiralama Firması	157
İlk Elektrik Ampülü	158
İlk Elektrik Santrali	159
İlk Elektrikli Fırın	160
İlk Mikrodalga Fırın	161
İlk Elektrikli Süpürge	162
İlk Elektrikli Ütü	163
İlk Engizisyon	164
İlk Ezan	165

İlk Faks Makinesi	166
İlk Fan Kulüp.....	167
İlk Fayans	168
İlk Fermuar.....	169
İlk Korku Filmi	170
İlk Film Festivali	171
İlk Fişek.....	172
İlk Fotoğraf.....	173
İlk Renkli Fotoğraf.....	174
İlk Fotokopi Makinesi	175
İlk Fuar	176
İlk Futbol Oyunu	177
İlk Gazete.....	178
İlk Günlük Gazete	180
İlk Okul Gazetesi	181
İlk Gemi.....	182
İlk Gökdelen.....	184
İlk Gözlük.....	185
İlk Grev	187
İlk Açlık Grevi.....	188
İlk Güneş Enerjisi Panelleri.....	190
İlk Halk Konseri.....	191
İlk Hava Yastığı	192
İlk Helikopter	193
İlk Hesap Makinesi	195
İlk İnternet.....	196
İlk İş Bulma Servisi	197

İlk İzci Hareketi	198
İlk Jilet.....	199
İlk Kahvehane	200
İlk Kakao	201
İlk Dolmakalem	202
İlk Tükenmez Kalem	203
İlk Kurşunkalem	204
İlk Kalp Ameliyatı	205
İlk Kalp Nakli.....	207
İlk Kamuoyu Yoklaması	208
İlk Kamyon	210
İlk Kamyonet.....	211
İlk Kan Bankası.....	212
İlk Kan Dolaşımı	213
İlk Kapı Numaraları	214
İlk Karavan.....	215
İlk Kaşık	216
İlk Kedigözü	217
İlk Kibrit	218
İlk Kıyma Makinesi.....	219
İlk Klima	220
İlk Kolonya	221
İlk Konserve Besin.....	222
İlk Kör Alfabetesi.....	224
İlk Kravat.....	225
İlk Kredi Kartı	226
İlk Kriko	227

İlk Kuluçka Makinesi	228
İlk Kuru Temizleme	229
Kürtaja İzin Veren İlk Ülke	230
İlk Lazer Işını	231
İlk Led Lamba	232
İlk Lokanta	233
İlk Makas	234
İlk Makineli Tüfek	235
İlk Masatenisi	236
İlk Matbaa	237
İlk Mercek	238
İlk Metreslik	239
İlk Mikroskop	240
İlk Mikser	241
İlk Minare	242
İlk Moda Fotoğrafları	243
İlk Moda Dergisi	244
İlk Motel	245
İlk Mum	246
İlk Nanoteknoloji	247
İlk Naylon	248
İlk Neskafe	249
İlk Nükleer Enerji Santrali	250
İlk Otobüs	251
İlk Otomobil	253
İlk Otomobil Bayii	255
İlk Otomobil Tamirhanesi	256

İlk Otomobil Kiralama Servisi.....	257
İlk Otomobil Yarışları	258
İlk Otomobil Fuarı	260
İlk Otomobil Lastiği	261
İlk Otopsi.....	262
İlk Otoyol.....	263
İlk Para.....	264
İlk Otomatik Para Çekme Makinesi	265
İlk Petrol Kuyusu.....	266
İlk Petrol Pompası	267
İlk Plaka	268
İlk Plastik.....	269
İlk Posta Pulu.....	270
İlk Prezervatif.....	271
İlk Protez.....	272
İlk Pusula	273
İlk Radar	274
İlk Radyo.....	276
İlk Radyo Yayını	277
İlk Reklam Filmleri	278
İlk Robot.....	279
İlk Robot Resim	280
İlk Roman.....	281
İlk Polisiye Roman	282
İlk Saat.....	283
İlk Yaz Saati Uygulaması.....	284
İlk Saban.....	285

İlk Sabun.....	286
İlk Sansür Kurulu	287
İlk Satış Makinesi.....	288
İlk Satranç.....	289
İlk Sera.....	290
İlk Sezaryen Ameliyatı	291
İlk Sigara.....	292
İlk Sigorta.....	294
İlk Hayat Sigortası	295
İlk Yangın Sigortası	296
İlk Otomobil Sigortası	297
İlk Silgi	298
İlk Sinema Salonu.....	299
İlk Sirk	300
İlk Slogan	301
İlk Sokak Lambaları	302
İlk Stetoskop	303
İlk Striptiz	304
İlk Sutyen	305
İlk Şemsiye	306
İlk Şırınga.....	307
İlk Şofben.....	308
İlk Tabanca	309
İlk Taksi Servisi.....	310
İlk Takvim.....	311
İlk Tank	312
İlk Tansiyon Ölçme Aleti.....	313

İlk Teleferik	314
İlk Telefon	315
İlk Teleskop.....	316
İlk Televizyon	317
İlk Telgraf	319
İlk Telsiz Telgraf	320
İlk Termometre	321
İlk Termos	322
İlk Toka	323
İlk Tomografi.....	324
İlk Toplama Kampı.....	325
İlk Toplu Sözleşme	326
İlk Tost Makinesi.....	326
İlk Traktör.....	328
İlk Tren.....	330
İlk Tüp Bebek.....	331
Uçakla İlk Uçuş.....	332
İlk Uçurtma.....	333
İlk Yapay Uydu	334
İlk Uzay Yürüyüşü.....	336
İlk Elektrikli Vantilatör	337
İlk Voleybol	338
İlk Röntgen (X Işınları).....	339
İlk Yağmurluk.....	340
İlk Yangın Söndürücü	341
İlk Yapay Böbrek	342
İlk Yapay Döllenme.....	343

İnsanda İlk Yapay Döllenme.....	344
İlk Yara Bandı	345
İlk Yaya Geçidi.....	346
İlk Yaz Kampı	347
İlk Yazarkasa	348
İlk Yazı	349
İlk Yazılı Antlaşma	351
İlk Yeşil Park.....	352
İlk Yoğun Bakım Ünitesi	353
İlk Yoğurt.....	355
İlk Yürüyen Merdiven.....	356
İlk Kapalı Yüzme Havuzu	357
İlk Açık Yüzme Havuzu.....	358
İlk Zarf.....	359
İlk Zayıflama Diyeti	360
İlk (Iq) Zekâ Testi.....	362
İlk Zımba	363
İlk Zırh.....	364

ÖNSÖZ

Bilimden sanata, tıptan edebiyata, hukuktan günlük hayata kadar birçok olay, olgu ve gelişme yaşandı ilk insandan günümüze... Olumlu ya da olumsuz etkilendi insanlar meydana gelen her türlü gelişmeden... Her bir olay bir başka gelişmenin yaşanmasına yol açtı. Sonuçta insanoğlu, bilimde, sanatta, edebiyatta vb. her alanda bugünkü gelişmişlik düzeyine ulaştı.

İnsanoğlu, yaşanan önemli olayların ve olguların ilk kez ne zaman, nerede ve kimler tarafından gerçekleştirildiğini merak etti hep... Bu konuda birçok makaleler, kitaplar yazıldı.

Bilimden sanata, edebiyattan tarihe, coğrafyadan hukuka, dinden tıpa kadar birçok konuda insanlığı etkileyen, dünyayı değiştiren olayların, olguların, keşif ve icatların ilk defa kimler tarafından, nerede ve ne zaman gerçekleştirildiğini sizler için araştırdık. "Dünyanın İlkleri" adını verdiğimiz bu kitabın, size ilkler gerçekleştirme ufku açmasını diliyorum...

Mehmet BİCİK
Burhaniye /12 Mart 2012

İLK ADLİ TIP

Adalet mekanizmasının hızlı ve doğru işlemesi için insanlık tarihinin ilk dönemlerinden beri tıp ilminden faydalanılmıştır. Yaralanma, ölüm ya da hukuki ihtilafla sonuçlanan durumlara ait adli soruşturmalarda olayların tıbbi yönlerini aydınlatmak; kurban, şüpheli ve olaydan etkilenen diğer kişilerin etkilene derecelerini belirlemek için hekimlere ihtiyaç duyulur. Adli tıp, adli soruşturma sırasında ortaya çıkan tıp sorularına cevap arar.

Adli tıbbın geçmişi, Eski Mısırlılara kadar dayanmaktadır. Mısırlılar, günümüzden 5.000 yıl önce cinayet ve benzeri olaylarda doktorlara danışıyorlardı. Asurlular ve İbraniler de adli konularda hekimlere başvurmuşlardır.

MÖ 40'ta öldürülen Roma İmparatoru Jul Sezar'ın vücudundaki 23 yaranın yerini ve etkilerini gösteren rapor, ilk adli tıp raporu sayılır.

Adli tıpa ilk kez, 1650'de Leipzig Üniversitesi'nin ders programında yer verilmiştir. Günümüzde hukuk ve tıp fakültelerinde Adli Tıp ders olarak okutulmaktadır. Adli tıp ile ilgili ilk konferans, Johann Michaleis tarafından 1650 yılında Almanya'da Leipzig Üniversitesi'nde düzenlenmiştir.

Günümüzde adli tıp, suçlu ve suç tiplerinin artış ve gelişimine paralel olarak daha fazla bilgi ve teknoloji kullanımını gerektirmektedir.

İLK AKTÖR

Antik Yunanca'daki "hypokrites" kelimesinden gelen Aktör kelimesi, "oynayan, canlandıran kişi", yani oyuncu anlamına gelir.

Oyunculuk, MÖ 534 yılına dayanır. Yunan oyuncu Thespis, bir oyunda ilk kez konuşan aktör oldu. Thespis, bu ilk konuşmayı, Theatre Dionysus sahnesinde gerçekleştirdi.

Dekor ve kostüm kullanılarak çekilen bir filmde kamera karşısına geçen ilk aktör, Raff and Gammon şirketi tarafından Alfred Clark yönetiminde, 28 Ağustos 1895'te New Jersey eyaletinin West Orange şehrinde çekilen "Kraliçe Mary'nin İdamı" filminde Kraliçe Mary'yi oynayan R. L. Thomas'dır. Filmde, başrol olan kraliçe rolünü, muhasebeci olan Thomas, özel bir makyajla oynadı.

"Kraliçe Mary'nin İdamı" filminde idam sahnesi çekilirken, sinema tarihinin ilk film hilesi gerçekleştirildi. Thomas, celladın önündeki kütüğe yaklaşıp boynunu kütüğün üzerine koydu. Bu sahnenin çekiminden sonra kamera durdu. Bu arada Thomas, çekildi. Kamera daha sonra celladı çekti.

KOMEDİ OYNAYAN İLK AKTÖR

Bir filmde komedi oynamak üzere görevlendirilen ilk kişi, Lyon kentinde oturan Bayan Lumiere'in bahçıvanı olan M. Clerc'tir. M. Clerc, Lumiere Kardeşler tarafından çevrilen L'Arroseur Arrose adlı filmde de bahçıvan rolü oynadı.

Filmde Clerc, bir hortumla çiçekleri sularken, yaramaz bir çocuk bahçıvanın arkasına dolanarak hortuma basar ve suyun kesilmesine neden olur. Bahçıvan, hortumun tıkanıp tıkanmadığını anlamak için ucunu gözüne doğru kaldırınca, çocuk ayağını kaldırır ve su Clerc'in yüzüne fışkırırken, neşe içinde dans ederek oradan uzaklaşır. Bu film, ilk kez 28 Aralık 1895 günü, Paris'te Grand Cafe'de gösterildi.

FİLMDE ROL ALAN İLK PROFESYONEL AKTÖR

Oyunculuk, Orta Çağ başlarında saygın bir meslek değildi. Tiyatro toplulukları genellikle güvensizlikle karşılanırdı. Oyuncuların kimlikleri gizli tutulurdu. Yalnızca filmde rol alan sahne sanatçılarının adları belirtilirdi. Film sektöründeki bu olumsuz tutum, 19. ve 20. yüzyıllarda büyük ölçüde değişti ve oyunculuk onurlu bir meslek ve bir sanat hâline geldi.

Bir filmde oynayan ilk profesyonel oyuncu ise, P. W. Paul tarafından çevrilen “Askerin Aşkı” filminde başrolü oynayan Fred Storey’dir. 1896 yılının Nisan ayında Londra’daki Alhambra Tiyatrosu’nun çatısında çekilen ve aynı ay gösterime giren bu film, kısa bir komedi filmiydi.

Naff and Gammon tarafından 1896 yılı Nisan ayında çekilen “Dul Jones” adlı film, sahnede başarılı olan sanatçıların, perdede de yeteneklerini göstermeye başlamalarının ilk ve çarpıcı örneklerinden biridir. Bu filmde rol alan John Rice ve May Irwin, aynı zamanda beyazperdede öpüşen ilk çift oldular.

İLK ALKOL

En çok kullanılan kimyasal maddelerden biri olan alkolün tarihi neredeyse insanlık tarihi kadar eskidir. Alkolün ilk kez, insanlığın yerleşik hayata geçmesiyle, tarih öncesi insanlar tarafından, bir tesadüf sonucu bulunduğu sanılıyor.

İlk bira, MÖ 8000-6000 yılları arasında Mezopotamya'da yapılmıştır. O dönemin insanları, mayalanmış arpayı sıcak suyla karıştırarak içmişlerdir. Daha sonra fermente edilmiş meyve, tahıl ve baldan alkol elde edilmiş; alkol, iyice insanların hayatına girmiştir.

Şarabın da ilk defa, Sümerler tarafından bulunduğu sanılıyor. Sümerler'in, 6 bin yıl önce Godin Tepeleri'nde bira ve şarap içtiği bilinmektedir.

Saf alkol ilk defa, 1100 yıllarında İtalya'da damıtılmıştır. İtalyanlar, şarabı ya da birayı belirli bir sıcaklığa kadar kaynatmışlar, buhar haline dönüşen alkolü damıtarak, saf alkolü elde etmişlerdir. Bu yöntem, 15. yüzyıldan itibaren Batı Avrupa'da ve Asya'da yayıldı.

Alkolizm terimi, ilk defa 1849 yılında, İsveçli hekim Magnus Huss tarafından, "Alcoholismus Chronicus" isimli makalede kullanılmıştır. Bu makalenin ardından, kronik alkolizm bir hastalık olarak kabul edilmiş ve tıp literatürüne girmiştir. Günümüzde alkolizm tedavi edilmektedir.

Alkol, sarhoş edici özelliği yanında ilaç sanayinden endüstriye kadar değişik alanlarda kullanılmaktadır.

İLK ANESTEZİ

Anestezi tarihi insanlığın tarihi kadar eskidir. İnsanlar, ağrıyı dindirmek için tarih boyunca değişik yöntemler denemişlerdir. İnsanlar ağrı ve acısını dindirmek için, soğuk suya ağrılı organını batırıyor ya da güneşte ısıtılmış taşı ağrıyan yere bastırıyordu. Ağrıyı dindirmek için bazen de din adamlarından yardım alınıyordu.

Yunanlılar uyku getiren ilaçlardan, doğulular haşhaştan, Güney Amerika yerlileri çeşitli kokulardan faydalanarak acıya karşı koymaya çalışmışlardır. Uzun yıllar gelincik, baldıran, adamotu, konca ve alkol acının yok edilmesi için kullanılmıştır.

İlacın damardan verilmesi suretiyle yapılan ilk anestezi uygulaması, 1665 yılında afyon solüsyonunun damar içine verilmesi ile gerçekleştirilmiştir.

1840'lara kadar cerrahi müdahaleler, hasta ayık durumdayken yapılıyor ve hastalar çok acı çekiyordu.

İlk anestezi, 16 Ekim 1846'da, ABD'nin Massachusetts kentinde "General Hospital" adlı hastanede yapıldı. Bostonlu dişçi William Morton'un ısrarla eteri tavsiye etmesi üzerine Dr. John Collins Warren, Gilbert Abbott adlı 20 yaşındaki matbaa işçisinin çenesindeki bir tümörü alırken anestezi kullandı. Acıyı dindirmek için kullanılan bu yöntem, Oliver Wendall Holmes'un, önerisiyle modern tıpta "anestezi" adıyla yerini almıştır.

Modern anestezinin başlamasından sonra Anestezi Uzmanı ünvanı alan ilk doktor, John Snow oldu.

İLK ANSİKLOPEDİ

İnsanlar, çok değişik konular hakkında geniş, sistematik ve alfabetik bilgi veren başvuru kitaplarına ilk çağlardan beri ihtiyaç duymuşlardır. Sonuçta “Ansiklopedi” denilen başvuru kitapları ortaya çıkmıştır.

Ansiklopedi kelimesi ilk kez, Rabelais tarafından Yunanca’dan çevrilerek Fransızca’da kullanıldı.

Tarihi araştırmalardan anlaşıldığına göre, ilk ansiklopedinin, M.Ö. 4. yüzyılda Platon’un öğrencilerinden Speksippus tarafından yazıldığı (Disciplinarium libri) tahmin edilmektedir. Bu eser, zamanımıza ulaşmamıştır.

Paul Scalich tarafından yazılan ve 1559 yılında Basle’de Encyclopaedia Seu Orbis Disciplinarum adıyla yayınlanan kitap, dünyadaki ilk ansiklopedi olarak bilinir.

17. yüzyılın sonlarında ve 18. yüzyılın başlarında alfabetik sıraya göre düzenlenmiş ansiklopediler yayınlanmıştır. Ansiklopedilerde alfabetikliği ilk uygulayan İtalyan Marco Coronelli’dir. Coronelli’nin eseri yarım kalmıştır.

İçindeki konuların alfabetik bir sıraya dizildiği ilk ansiklopedi ise, 1690 yılında Paris’te yayınlanan, Antoine Furetiere’nin hazırladığı “Dictionnaire Universel”dir. Bölümler halinde yayınlanan ilk ansiklopedi ise, Johann Zelder yönetiminde hazırlanan 64 ciltlik Universel Lexicon’dur. Bu ansiklopedi, konusunda uzmanlaşmış yazarların katkılarıyla hazırlandı ve 1731–1750 yılları arasında Leipzig’de yayınlandı.

Ansiklopedi yayını, 19. yüzyılda yayılmış ve 20. yüzyılın ortalarında hemen hemen her ülke, kendi ansiklopedisine sahip olmuştur.

